

سکه‌های ساسانی استان همدان

مؤلفان

دکتر آزاده حیدرپور

دکتر کتیون انگریز پور

دکتر فریبا شریفیان

همدان - ۱۳۹۷

CJ

حیدرپور، آزاده، ۱۳۴۶-

۳۷۶۴

سکه‌های ساسانی استان همدان، مؤلفان: آزاده حیدرپور، کتابون فکری پور،

اس ۹ ح/

فریبا شریفیان (اعضای هیأت علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی و گردشگری کشور).

۱۳۹۷

همدان: مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا ۱۳۹۷.

شابک: ۵-۲۶۴-۱۲۸-۶۰۰-۹۷۸-۳۸۰۰۰۰ ریال

کتابنامه:

سکه‌های ساسانی - ایران - همدان

Conis, Sassanid- Iran- Hamedan

سکه‌های باستانی - ایران - همدان

Conis, Ancient-Iran- Hamedan

رده دیویی: ۳۳۷/۴۹۵۵

عنوان:

سکه‌های ساسانی استان همدان

مؤلفان:

دکتر آزاده حیدرپور، دکتر کتابون فکری پور، دکتر فریبا شریفیان (اعضای هیأت علمی پژوهشگاه

میراث فرهنگی و گردشگری کشور).

ویراستار:

فرهاد مولت

صفحه آرا:

سید باباانگرویش

ناشر:

مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا

مدیر مرکز نشر:

محمدجویدالدین

چاپخانه:

چاپ البرز

صفحه و قطع:

۳۱۸ - وزیری

نوبت چاپ:

اول

تیراژ:

۱۰۰۰

قیمت:

۳۸۰۰۰۰ ریال

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷

شابک:

۵-۲۶۴-۱۲۸-۶۰۰-۹۷۸

شماره کتاب:

۴۳۵/هـ

کلیه حقوق برای مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا محفوظ است

۱. دانشگاه بوعلی سینا، مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا تلفکس: ۰۸۱-۳۸۲۹۱۲۷۶

۲. خیابان شهید حسین فهمیده، روبروی پارک مردم، فروشگاه اداره انتشارات

۳. خیابان مهدیه روبروی خانه معلم- انتشارات دانشجو

نماینده فروش در تهران مرکز پخش کتابیران: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر جنوبی - خیابان لبافی نژاد بین فروردین و

اردیبهشت پلاک ۲۳۸ تلفن: ۶۶۴۱۴۴۷۴ - ۶۶۴۱۱۱۷۳ فروشگاه کتابیران: تهران - میدان انقلاب - روبروی درب اصلی دانشگاه

تهران مجتمع فرهنگی فروزنده طبقه همکف پلاک ۳۱۶ تلفن: ۴-۶۶۹۵۲۹۳۳

فهرست

۶	پیشگفتار
۸	مقدمه
۱۳	ضرابخانه‌های ساسانی
۲۹	اردشیر یکم
۳۵	شاپور یکم
۴۳	بهرام یکم
۴۷	بهرام دوم
۵۳	نرسه
۵۹	هرمزد دوم
۶۳	شاپور دوم
۶۹	شاپور سوم
۷۳	بهرام پنجم
۷۹	پیروز
۸۷	بلاش
۹۱	جاماسپ
۹۵	قباد یکم
۱۴۱	خسرو اول
۱۵۷	هرمزد چهارم
۱۷۷	خسرو دوم
۲۹۱	اردشیر سوم
۲۹۹	بوران
۳۱۳	هرمزد پنجم
۳۱۱	یزدگرد سوم
۳۱۵	فهرست منابع

پیشگفتار

کتاب سکه‌های ساسانی استان همدان حاصل بررسی مجموعه کاملی متشکل از حدود ۵۰۰ سکه ساسانی موجود در موزه و سازمان اداره کل میراث فرهنگی استان همدان است. در این کتاب در مجموع پس از در نظر نگرفتن سکه‌های تکراری کاملاً همسان، ۲۲۷ سکه از سکه‌های چند تن از شاهان ساسانی از جمله: اردشیر اول، شاپور اول، بهرام اول، بهرام دوم، نرسه، هرمزد دوم، شاپور دوم، شاپور سوم، بهرام پنجم، پیروز، بلاش، سابو، قباد اول، خسرو اول، هرمزد چهارم، خسرو دوم، اردشیر سوم، بوران، هرمزد پنجم و یزدگرد سوم بررسی شده‌اند که در نوع خود به دلیل تنوع و تعدد حضور سکه‌های پادشاهان این دوره حائز اهمیت است. در این مجموعه از سکه‌های خسرو دوم که تقریباً ۳۷ سال حکومت و چندین بار اقدام به ضرب سکه کرد تا سکه‌های بسیار کمیاب بوران دیده می‌شود.

مراحل تدوین کتاب از نخستین اقدامات تصویربرداری تا تلاش‌های نهایی و برای خوانش سکه‌ها حدود ۷ ماه به درازا کشیده شد که در این راه مؤلفان گاهی با مشکلاتی در زمینه خوانش سکه‌ها به دلیل سائیدگی و رسوب گرفتگی مواجه می‌شدند که با همکاری متعهدانه جناب آقای سید محمدنقی سیدی تبار، امین اموال محترم اداره میراث فرهنگی استان همدان، بخش اعظم این مشکلات برطرف می‌شد.

در این کتاب همه نوشته‌های کتیبه‌های پهلوی به شیوه مکنزی حرف نویسی و آوانویسی شده است. ابتدا برای تک تک سکه‌ها شناسنامه کاملی شامل اطلاعاتی چون وزن، قطر و جنس کتیبه‌ها تهیه شده است و سعی مؤلفین در تألیف این مجموعه بر آن بوده تا در کنار آثار موجود در زمینه

سکه‌شناسی، که بیشتر تألیفات علاقه‌مندان غیر متخصص در زمینه سکه‌شناسی بوده است، اثری را به علاقه‌مندان سکه و سکه‌شناسی معرفی کنند که در شناسایی خط و زبان کتیبه‌های به کار رفته در سکه‌ها نیز کمک شایانی کرده باشد.

کتاب از یک مقدمه و بیست بخش مشتمل بر سکه‌های مربوط به بیست پادشاه ساسانی تشکیل شده است. مقدمه شامل معرفی مختصری از مشخصه‌های سکه‌های ساسانی به همراه فهرست ضرابخانه‌های ساسانی، برگرفته از کتاب گوبل و مشیری، سلوود، شیندل و میتشینر است. شیوه ارائه مطالب در هر بخش به این صورت است که نخست اطلاعات مختصری درباره هر پادشاه داده می‌شود و سپس سکه‌های آن پادشاه با ارائه تصویر و اطلاعات مربوط به سکه معرفی می‌شوند. امید می‌رود از آنجا که سکه‌ها به عنوان مهم‌ترین اسناد ملموس به‌جامانده از دوران باستان ناگفته‌هایی را در خود پنهان کرده‌اند کتاب حاضر بتواند بستری برای گام‌های بعدی در معرفی مجموعه سکه‌های سایر استان‌های ایران کنونی و بوم باشد و از طرفی، زمینه پژوهش‌های بیشتر را برای دانشجویان رشته‌های باستان‌شناسی، فرهنگ و زبان‌های باستانی، تاریخ، ایران‌شناسی و همچنین کلیه علاقه‌مندان به موضوع سکه و سکه‌شناسی فراهم کند.

در پایان وظیفه خود می‌دانیم مراتب قدرشناسی خود را خدمت استاد فرزانه جناب آقای دکتر یعقوب محمدی‌فر، رئیس محترم دانشگاه بوعلی سینا، جناب آقای دکتر غلامحسین مجذوبی، معاونت محترم پژوهشی و جناب آقای محمدجواد یداللهی فر، مدیر محترم مرکز نشر دانشگاه بوعلی سینا ابراز نماییم.

همچنین جا دارد از همه عوامل انتشارات دانشگاه بوعلی سینا، به‌ویژه جناب آقای مجید مرادی که با شکیبایی در به‌سامان رسیدن چاپ و انتشار این کتاب ما را یاری کردند، سپاسگزاری کنیم. همچنین، شایسته است که زحمات دلسوزانه، پیگیر و متعهدانه جناب آقای سید محمد نقی سیدی‌تبار، امین‌اموال محترم اداره میراث فرهنگی استان همدان را برای در اختیار قرار دادن اطلاعات لازم در این پژوهش ارج بنهیم.